

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ТРЕНІНГ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНО-ЦІННІСНОЇ СКЛАДОВОЇ ОСОБИСТОСТІ ВИКЛАДАЧА

Взаємовплив внутрішнього світу людини та її професії — важливий аспект загального та професійного розвитку особистості. Емоційно-ціннісна складова особистості науково-педагогічного працівника, яка є основою професійно-педагогічної спрямованості, має визначати його потребу в оволодінні педагогічною майстерністю, створенні власної ефективної технології інноваційної життєтворчої діяльності.

В ціннісних орієнтаціях викладача відображається його відношення до педагогічної праці, особистості студента і, нарешті, відношення до самого себе як до педагога (сформованість професійного ідеалу і позитивної професійної «Я-концепції», прагнення до саморозвитку та самоудосконалення). Ціннісні орієнтації викладача визначають також його професійну етику, яка являє собою цілісну систему з такими важливими складовими, як принципи, норми та категорії, що відображають структуру моралі, сферу морально-професійних відносин, моральну поведінку педагога, його професійно-моральні якості.

Професійне зростання викладача спирається на професійні плани й визначається набутим досвідом та особистісним зростанням. Як показують проведені нами дослідження, більшість педагогів вибрали свою професію, керуючись високими моральними почуттями: любов'ю до педагогічної праці, розумінням її соціальної значущості, прагненням передати свої знання й досвід студентам. У їхній основі лежить покликання до педагогічної діяльності — яскраво визначене прагнення займатися навчанням та вихованням студентів. У покликанні виражається стійка спрямованість людини на такий вид діяльності, у сфері якої вона може принести найбільшу користь суспільству та реалізувати себе.

Проте, все частіше приходиться констатувати відсутність у педагогів суспільно і професійно значущих ціннісних позитивних орієнтацій, які дозволяють їм збудувати модель своєї діяльності як орієнтир саморозвитку і самоудосконалення. Наслідком цього можуть стати так звані «професійні деформації», які характеризуються тим, що поступово змінюється у негативний бік сформована структура професійної діяльності та особистості, втрачається

ся вже досягнутий рівень педагогічної майстерності, професійної мобільності, все частіше мають місце руйнівні конфлікти на різноманітному ґрунті.

З іншого боку, дати нам відповідь на питання про причини існування подібних негативних явищ дозволяє закон оптимуму мотивації Йеркса-Додсона: у ситуаціях, коли наші бажання вище, або нижче допустимого рівня спрацьовує психологічний механізм: ми відмовляємося від необхідної боротьби. Тому для кожної людини необхідно сформулювати свій оптимальний (середній) рівень мотивації. Саме в таких моментах професійної діяльності і необхідно шукати власні «точки зростання». Для саморозвитку особистості викладача йому важливо уміти долати те, що сприймається ним як трудність, але диктується професійно-педагогічною діяльністю як необхідність. Викладач має навчитись знаходити ресурси усередині себе в ситуаціях, коли здається, що нічого зробити неможливо.

Допомогти викладачу зробити це і покликаний соціально-психологічний тренінг. На нашу думку, якщо теоретично обґрунтувати, розробити та експериментально перевірити ефективну педагогічну технологію інноваційної життєтворчої діяльності викладача, основою якої є емоційно-ціннісна складова, психологічний потенціал викладача в інноваційному середовищі, то це дозволить у процесі тренінгу позитивно впливати на його професійну діяльність й слугуватиме основою для саморозвитку та самодосконалення особистості.

Для цього вважається за необхідне:

- здійснити теоретичний аналіз проблеми емоційно-ціннісного ставлення викладачів вищої школи до своєї професійно-педагогічної діяльності;
- побудувати модель взаємодії психолого-педагогічних чинників інноваційної життєтворчої діяльності викладача;
- розробити ефективну технологію інноваційної життєтворчої діяльності викладача ВНЗ та відповідний тренінг корекції емоційно-ціннісного ставлення викладачів до реалізації цієї діяльності, а також рекомендації щодо впровадження зазначеної технології.

Теоретичною основою реалізації такого проекту можуть слугувати сучасні досягнення позитивної психології (С. Сегерстром, Е. А. Климов, Г. С. Сазоненко, М. В. Артюшина, В. Ф. Калюшин, І. Б. Новосельська, Е. Фокнер, Т. Вудей та ін.) і теоретичні погляди Е. Ф. Зеєр, А. К. Маркової, С. В. Дмитрієва, С. П. Проніна, М. В. Кларіна, Л. М. Карамушки та інших психологів на сутність явища «професійна деструкція».

Відповідність результатів виконання такої наково-дослідної роботи світовому рівню і світовим вимогам має полягати у тому, що буде збагачено сучасні досягнення позитивної психології, зокрема, по проблемам: емоційно-ціннісних орієнтацій, які визначають психологічну готовність до впровадження інновацій у навчальну діяльність; емоційного навантаження та ймовірності виникнення професійного стресу; збереження психічного і фізичного здоров'я викладача; розробки програми подолання емоційно-ціннісних криз, які виникають у процесі реалізації інноваційної педагогічної діяльності; розширення можливостей особистісного розвитку людини в інноваційному суспільстві, поглиблення її професійної майстерності та мобільності.

Яновська, О. Г., канд. юрид. наук, доцент,
Задерейко С. Ю., асистент,
кафедра конституційного та адміністративного права

ЗАСТОСУВАННЯ РОЛЬОВИХ ІГОР ПРИ ВИВЧЕННІ ЮРИДИЧНИХ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН НА КАФЕДРІ КОНСТИТУЦІЙНОГО ТА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

Питання про доцільність застосування у навчальному процесі активних методів навчання вже давно не стоїть перед викладачами ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана». Курс, взятий нашим ВНЗ до європейської освітньої спільноти, ставить лише питання про удосконалення існуючих та запровадження нових активних методів навчання. Саме тому, вже не перший рік викладачами нашої кафедри широко використовуються у навчальному процесі різні методи та способи активізації навчання, серед яких чільне місце посідають рольові ігри. Проведення рольових ігор дозволяє вирішити багато завдань, що стоять перед педагогом вищої школи, зокрема це:

- підвищити мотивацію студентів до навчального процесу;
- розвинути серед студентів комунікативні навички, що так необхідні для майбутніх юристів (так, наприклад, уміння контактувати з колегами по групі; знаходити спільну мову при спілкуванні; уміння слухати; уміння бути почутим, тобто аргументовано та переконливо викладати свої думки);
- розвинути вміння до самоорганізації (навики планування та організації своєї роботи та роботи своїх колег; при необхідності вміти